

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2019

EXTERN RÉSZ

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

**NE NYISSÁK KI, VÁRJANAK AZ UTASÍTÁSRA!
ELŐSZÖR OLVASSÁK EL A TESZTHEZ TARTOZÓ UTASÍTÁSOKAT!**

- A teszt **64 feladatot** tartalmaz.
- A teszt kitöltésére **100 perc** áll rendelkezésükre.
- A teszt kétféle feladattípust tartalmaz:
  - A feleletválasztó feladatok esetében a felkínált lehetőségek közül, melyekből minden esetben egy a helyes, válasszák ki a helyeset! A helyes választ jelöljék **X**-szel a válaszadó lap piktogrammal megjelölt részében!
  - A feleletalkotó feladatok esetében a választ, amely egy vagy több szóból áll (esetleg összetett igealak), a válaszadó lap piktogrammal megjelölt részébe írják!
- Csak fekete vagy kék tollat használjanak! Nem vehetnek igénybe füzeteket, szótárakat, tankönyveket vagy egyéb irodalmat.
- **A válaszadó lap kitöltésére vonatkozó pontos utasítások a teszt utolsó oldalán találhatóak. Olvassák el ezeket!**

Sok sikert kívánunk!

Csak akkor kezdjenek dolgozni, amikor erre utasítást kapnak!

1. számú idézet

Galeotto a pellengéren

(részletek egy olasz anekdotagyűjteményből)

Galeotto Marzio, Mátyás udvari tudósa, 1477-ben eltávozott Budáról a Padova közelében fekvő birtokára. Itt tette közzé A közönségesen ismeretlen dolgokról című könyvét, melyben azt hirdette, hogy mindenki részesülhet az üdvösségben, ha a józan ész és a természet szerint él.

A velencei inkvizíció ezt a tanítást gonosz eretnekségnek bélyegezte. [...] Galeotto fejére kemény ítéletet mondott az inkvizíció. Azt rótták rá, hogy a Szent Márk téren pellengéren álljon, fején ördögökkel telepingált papirossüveggel nézze, hogyan égetik el könyvét, és bűnösnek vallja magát mindabban, amit valaha az egyház ellen mondott vagy írt.

A tudóst kivezették a börtönéből a piacra. Furcsa alak lehetett az ördögös süvegű szegény Galeotto, ki különben is mód nélkül elhízott ember volt.

Egy nemes kacagva mutatott rá:

– Micsoda kövér disznó!

– Többet ér egy kövér disznó egy sovány baknál – felelte vissza Galeotto, azzal felment a pellengérré.

A keserves ceremónia után visszakísérték tömlöcébe, onnan azonban csakhamar kiszabadult, mert IV. Sixtus pápa, Mátyás király és Lorenzo Medici közbenjárására, maga elé idézte Rómába, fölmentette az eretnekség vádja alól, és visszahelyezte elkobzott birtokaiba.

01 Határozza meg, hogy végül mi lett Galeotto sorsa az 1. számú idézetben olvasható anekdota szerint!

- (A) Budán kiadott könyve miatt Itáliában eretnekséggel vádolták, és halálra ítélték.
- (B) Rómában az inkvizíció börtönbe zárta, de a pápa végül fölmentette a vádak alól.
- (C) Padovai birtokán írt könyve miatt pellengérré állították, és a város főterén elégették.
- (D) Velencében az inkvizíció elítélte, de neves pártfogói közbenjárására kegyelmet kapott.

02 Állapítsa meg, hogy mit tettek a középkorban azzal a személlyel, akit – mint Galeotto Marziót – pellengérré állítottak!

- (A) lefejezték
- (B) kikötözték
- (C) megégették
- (D) felnégyelték

03 Válassza ki azt a szerzőt, aki egy versében kigúnyolta Galeotto Marziót, pontosabban annak zarándoklását Rómába, ahol a hitet pénzzé tették!

- (A) Balassi Bálint
- (B) Antonio Bonfini
- (C) Janus Pannonius
- (D) Giovanni Boccaccio

04 Határozza meg, hogy az alábbiak közül mi fűződik Károli Gáspár nevéhez!

- (A) az ő nevéhez fűződik a könyvnyomtatás feltalálása
- (B) ő volt az első magyar egyetem megalapítója Budán
- (C) az ő nevéhez kapcsoljuk az ellenreformáció elindítását
- (D) ő volt az első teljes református Biblia-fordítás elkészítője

05 Döntse el, hogy melyik 16. századi költőnk alkotta meg *Siralmas énnéköm...* címmel hazafias líránk első remekművét!

- (A) Balassi Bálint
- (B) Bornemisza Péter
- (C) Ilosvai Selymes Péter
- (D) Tinódi Lantos Sebestyén

06 Írja le az 1. számú idézet utolsó mondatában olvasható „*elkobzott*” szó szinonimáját igeként szótári alakban!

07 Írja le, hogy mit jelent magyarul annak a korstílusnak a megnevezése, amelynek jeles képviselője volt Galeotto Marzio!

08 Írja le helyesen a Szent Márk tér földrajzi név -i képzős alakját!

2. számú idézet

Berzsenyi Dániel – A magyarokhoz /I./
(részletek)

*Romlásnak indult, hajdan erős magyar!
Nem látod, Árpád vére miként fajul?
Nem látod a bosszús egeknek
Ostorait nyomorult hazádon?*

*Nyolc századoknak vérzivatarja közt
Rongált Budának tornyai állanak,
Ámbár ezerszer vak tüzedben
Véreidet, magadat tiportad.
[...]*

*Más néppel ontott bajnoki vért hazánk
Szerzője, Árpád a Duna partjain.
Oh! más magyarral verte vissza
Nagy Hunyadink Mahomet hatalmát!
[...]*

*Felforgat a nagy századok érckeze
Mindent: ledült már a nemes Ílion
A büszke Karthagó hatalma,
Róma s erős Babylon leomlott.*

- 09** Döntse el, hogy mire utalt a költő a 2. számú idézet első versszakában!
- (A) Aggódik, hogy a magyarság nem tudatosítja a saját nemzete veszét.
  - (B) Kérdőre vonja a nemességet, hogy miért ostromozza kegyetlenül a nemzetet.
  - (C) Kétségbeesik, hogy a régi dicsőség a nemzet fejébe száll, és mindent elveszít.
  - (D) Felháborodik, hogy a mai magyarság bűnhődik az Árpád idején elkövetett tettekért.

- 10** Állapítsa meg, hogy milyen meghatározó körülményre mutat rá Berzsenyi a 2. számú idézet utolsó előtti versszakában!
- (A) Más erkölcsök uralkodtak a régi magyarság körében.
  - (B) Más volt régen az ellenség, könnyebb volt akkor ellene küzdeni.
  - (C) Más népekkel kötött szövetség révén győzött régen Árpád és Hunyadi.
  - (D) Más magatartás jellemezte régen a magyarokat, számukra a harc volt az első.

11 Állapítsa meg, hogy melyik két stíluskorszak jegyeit viseli magán Berzsenyi költészete!

- (A) ókor és felvilágosodás
- (B) barokk és klasszicizmus
- (C) klasszicizmus és romantika
- (D) reneszánsz és klasszicizmus

12 Válassza ki azt a költőt, aki – valószínűleg Kazinczy hatására – élesen bírálta Berzsenyi stílusát, aminek következtében Berzsenyi magába zárkózva ezután már keveset írt!

- (A) Petőfi Sándor
- (B) Kölcsey Ferenc
- (C) Vörösmarty Mihály
- (D) Csokonai Vitéz Mihály

13 Jelölje meg azt az írótköltőt, akit – miután a bécsi udvarból a birtokai magányába vonult vissza, s egyetlen vigasza az írás maradt – „bihari remeteként” emlegetünk, valamint a *Magyarság* című röpirat szerzőjeként tisztelünk!

- (A) Batsányi János
- (B) Kazinczy Ferenc
- (C) Berzsenyi Dániel
- (D) Bessenyei György

14 Írja le az ókori görög irodalomból ismert város nevét, amelyre Berzsenyi a 2. számú idézet utolsó versszakában az „*llion*” megnevezéssel utalt!

15 Határozza meg a műfaját Berzsenyi *A közelítő tél* című költeményének, amelyben az elmúlás fájdalmát a tél közeledtével kívánta érzékeltetni!

16 Nevezze meg a nagy francia forradalom kitörésére reagáló, első magyar politikai, forradalmi hevületű vers szerzőjét, valamint a költemény címét!

3. számú idézet

Montágh Imre – Szüntesd meg az ál arcod!

(részlet)

Arcunkon statikus, azaz állandósult és dinamikus, vagyis változó jegyek észlelhetők. Ezek némi kölcsönhatást mutatnak: bizonyos arcokra bizonyos mimika jellemző, viszont gyakori arckifejezéseink átalakítják arcunkat. A statikus kód leolvasható az ábrázatról. Genetikai adottságaink az öröklés következtében jellemzik vonásainkat. Így aztán némelyikünk arca eleve a bumfordiság, az érzékenység, a humor, a góg, az arisztokratizmus, az erőszakosság benyomását kelti. Bizony, nehéz alkati adottságaink fölé emelkedni. Gátolja magatartásunk szárnyalását az előítélet is, amely bizonyos archoz bizonyos magatartást vár el. Ezek a babonák – hogy a nagy állú emberek erőszakosak, a vékony ajkúak hidegek, a nagy orrúak érzékenyek, a keskeny homlokúak ostobák, a kis szeműek ravaszok, a szépek buták, a csúnyák jó humorúak – a durva általánosítás következményei; ellenpélda bőségesen akad. A dinamikus kód pillanatnyi lelkiállapotunkat tükrözi. Szomorúságunk, jókedvünk, sértődöttségünk, fölényünk, haragunk és szeretetünk önkéntelenül megjelenik a mimikánkban, s állandósult lelkiállapotunk előbb-utóbb kiül az arcunkra.

17 Állapítsa meg a 3. számú idézet alapján, hogy az alábbi jellemzők közül melyik vonatkozik arcunk dinamikus jegyeire!

- (A) alkati adottságainkként foghatók fel
- (B) az aktuális lelkiállapotunkat tükrözik
- (C) az öröklés következtében jellemzőek ránk
- (D) a genetikai adottságainknak köszönhetőek

18 A 3. számú idézetből származó babonák és előítéletek átfogalmazásai közül válassza ki azt, amelyik helytelen a szövegben olvasottakhoz képest!

- (A) a csinosak nem túlságosan okosak
- (B) a nem szépek beszédén jókat lehet derülni
- (C) a nagy állal rendelkező emberek elég durvák
- (D) a kevésbé telt ajkú egyének érzelmeiktől fűtöttek

19 Sorolja be az alábbi jelentéstani kategóriák valamelyikébe a 3. számú idézetben szereplő „*bumfordi*” szót!

- (A) hangutánzó szó
- (B) azonos alakú szó
- (C) többjelentésű szó
- (D) hangulatfestő szó

20 Határozza meg, hogy a 3. számú idézet első mondata milyen arányban tartalmaz három mellérendelő szó szerkezetet!

- (A) 2 magyarázó és 1 kapcsolatos mellérendelő szó szerkezet
- (B) 1 magyarázó és 2 kapcsolatos mellérendelő szó szerkezet
- (C) 2 következtető és 1 kapcsolatos mellérendelő szó szerkezet
- (D) 1 magyarázó, 1 következtető és 1 kapcsolatos szó szerkezet

21 Határozza meg, hogy a 3. számú idézet címét alkotó mondatban a nyelv melyik funkciója érvényesül!

- (A) felhívó
- (B) ábrázoló
- (C) értelmező
- (D) tájékoztató

22 Nevezze meg a mássalhangzók egymásra hatásának fajtáját a 3. számú idézetből kiemelt „*adottságaink*” szóban!

23 Keressen és írjon ki a 3. számú idézet első mondatából egy befejezett melléknévi igenevet!

24 Írja le a 3. számú idézetből kiemelt „*vár*” igét határozott (tárgyas) ragozásban a következő alakban: T/2., feltételes mód, múlt idő!

4. számú idézet

Petőfi Sándor – A Tisza

(részletek)

*Nyári napnak alkonyúlatánál
 Megállék a kanyargó Tiszánál
 Ott, hol a kis Túr siet beléje,
 Mint a gyermek anyja kebelére.
 [...]
 Oh természet, oh dicső természet!
 Mely nyelv merne versenyezni véled?
 Mily nagy vagy te! mentül inkább hallgatsz,
 Annál többet, annál szebbet mondasz. –
 [...]
 Pár nap mulva fél szendergésemből
 Félrevert harang zugása vert föl.
 Jön az árviz! jön az árviz! hangzék,
 S tengert láttam, ahogy kitekinték.
 Mint az őrült, ki letépte láncát,
 Vágtatott a Tisza a rónán át,
 Zúgva, bögve törte át a gátot,
 El akarta nyelni a világot!*

25 Válassza ki *A Dunánál* című, filozófiai gondolatokat ébresztő költemény szerzőjét, akinél szintén megjelent a vízmotívum!

- (A) Ady Endre
- (B) József Attila
- (C) Márai Sándor
- (D) Juhász Gyula

26 Állapítsa meg, hogy Petőfi melyik költeménye sorolható az ún. népies helyzetdalok műfajába!

- (A) Az Alföld
- (B) János vitéz
- (C) A helység kalapácsa
- (D) Befordultam a konyhára

27 Döntse el, hogy Petőfi melyik költeményét tartjuk a legjelentősebb látomásversének!

- (A) Nemzeti dal
- (B) Szeptember végén
- (C) Szabadság, szerelem
- (D) Egy gondolat bánt engemet

28 Értelmezze a természet leírását a 4. számú idézet második versszakában!

- (A) Titkait minden nyelv elől elzárja.
- (B) Félelmetes erőt sugall rejtelmessége.
- (C) Szépsége szavakkal szinte ki sem fejezhető.
- (D) Az emberek kíváncsisága elől hallgatásba menekül.

29 A 4. számú idézetben szereplő alábbi szavak közül válassza ki azt, amelyik más szöveggörnyezetbe helyezve is csupán egy jelentéssel bírna, tehát egyjelentésű szó!

- (A) árvíz
- (B) nyelv
- (C) merne
- (D) természet

30 Írja le helyesen a 4. számú idézetben olvasható „*mentül*” régies kifejezés mai magyar megfelelőjét!

31 Írja le számmal, hogy hány hasonlatot fedezett fel a 4. számú idézet versszakaiban!

32 Nevezze meg Petőfinek azt a versét, amelyben szintén tengert emleget a fellázadt nemzet allegóriájaként!

5. számú idézet

Magyar nyelv és irodalom – A középszintű vizsga leírása
(részlet)

Írásbeli vizsga	
240 perc	
90 perc	150 perc
Feladatsor	
I. feladatlap Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	II. feladatlap Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy összehasonlítás
50 pont	40 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont	
100 pont	

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg, a megoldásra 90 perc áll rendelkezésére. A feladatlap egy 60 percre tervezett szövegértési és egy 30 percre tervezett szövegalkotási feladatot tartalmaz. A vizsgadolgozatokat a 90 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Ezután kerül sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A II. feladat megoldására 150 perc áll rendelkezésre, ennek leteltével a felügyelő tanár összegyűjti a dolgozatokat.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor helyesírási szótár használható, ebből vizsgatermenként négy példány szükséges. A szótárakról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

33 Állapítsa meg, hogy az alábbi válaszlehetőségek közül melyiket találja helyesnek az 5. számú idézetben megfogalmazottak alapján!

- (A) A II. feladatlap másfél órára tervezett írásbeli részből áll, ami a vizsga felét teszi ki.
- (B) Az I. feladatlap félórás szövegértési és egy órára tervezett szövegalkotási részből áll.
- (C) Az írásbeli feladatok biztosításáért a vizsgabizottságot működtető intézmény a felelős.
- (D) A vizsgafeladatok megoldásakor termenként négy helyesírási szótárt kell biztosítani.

34 Az 5. számú idézetben említett érvelésben fontos szerepe van a meggyőzésnek, ám helyet kaphat néha a manipuláció is. Döntse el, mikor beszélhetünk igazán manipulációról a vita során!

- (A) Amikor a heves vita közben hangerővel kívánjuk a másik fél érveit legyőzni.
- (B) Amikor elképzeléseinket ráerőltetjük a másik félre, és nem fogadjuk el az övéit.
- (C) Amikor céljainkat úgy valósítjuk meg, hogy azt a másik fél ötleteként tüntetjük fel.
- (D) Amikor a másik félnél jobban felkészültünk a vitára, és ezt kíméletlenül éreztetjük is.

35 Válassza ki a táblázatban szereplő alábbi szóalakok közül azt, amelyik nem összetett szó!

- (A) íráskép
- (B) feladatsor
- (C) műértelmezés
- (D) összehasonlítás

36 Válassza ki azt a szót, amelyikben a szóelemzés során az alábbi képletet kapja meg: szótő-képző-képző-jel-rag!

- (A) szótákról
- (B) vizsgázóknak
- (C) megoldásakor
- (D) rendelkezésére

37 Jelölje meg az 5. számú idézetből kiemelt szavak közül azt, amelyikben teljes hasonulás fedezhető fel!

- (A) oldja
- (B) ebből
- (C) írásbeli
- (D) szükséges

38 Nevezze meg azt a nyelvtípust, amelybe a magyar nyelv a nyelvek szerkezeti osztályozása szerint tartozik!

39 Az 5. számú idézet alábbi mondatából írja ki azt a szót, amelyben a helyesírási alapelvek közül a hagyomány elve érvényesül!

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor helyesírási szótár használható, ebből vizsgatermenként négy példány szükséges.

40 Írja ki az állítmányt az 5. számú idézet alábbi mondatából!

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

6. számú idézet

Gogol – A köpönyeg

(részletek)

Alig akadna ember a világon, aki annyira egybeforrott volna hivatalával. Nem volna elég, ha azt mondanók, hogy buzgón szolgált, nem, nem, ő szeretettel szolgált hivatalában. Ott, másolás közben, valami sajátos, változatos és kellemes világ tárult ki előtte. [...]

Van Pétervárott egy kérlelhetetlen ellensége mindazoknak, akik évi négyszáz vagy e körüli fizetést kapnak. Ez az ellenség nem más, mint az északi hideg. Reggel kilenc órakor, amikor az utcák tele vannak hivatalba igyekvőkkel, olyan csípős fricskákat osztogat válogatás nélkül mindenkinek az orrára, hogy szegény hivatalnokok határozottan nem tudják, hová tegyék az orrukat. [...]

Akakij Akakijevicset kivitték a temetőbe, és elhantolták. És Pétervár Akakij Akakijevics nélkül maradt, mintha sohase lett volna benne Akakij Akakijevics. [...] eltűnt az a lény, aki béketűréssel viselte az irodai gúnyolódásokat, aki elköltözött ebből az árnyékvilágból anélkül, hogy valami rendkívülit is cselekedett volna, de aki előtt – noha csak élete legvégén – mégis megjelent a jótékony fényes tündér egy köpönyeg alakjában, hogy megélné egy pillanatra szegényes életét, és akire azután olyan elviselhetetlenül zúdult rá a szerencsétlenség, ahogy lecsap e világ hatalmasainak fejére is!

- 41** Értelmezze a 6. számú idézet második bekezdésében megfogalmazott gondolatot!
- (A) A hivatalnokok kérlelhetetlen ellensége az alacsony fizetés.
  - (B) A hideg csak azoknak okoz gondot, akik alacsony fizetést kapnak.
  - (C) A hivatalnokok legfőbb gondja, hogy egyformán évi négyszáz körül keresnek.
  - (D) A hideg csak azoknak okoz kellemetlenséget, akik reggel a hivatalba igyekeznek.

- 42** Állapítsa meg, Gogol milyen szándékkal írhatta főhőséről, hogy annak élete legvégén „megjelent a jótékony tündér egy köpönyeg alakjában”!
- (A) A köpenye jó tündérként védelmezte őt a világ kegyetlenségétől.
  - (B) A köpenynek köszönhetően talált magának társat az üres életében.
  - (C) A köpenye hozta meg számára a régtől óhajtott figyelmet, megbecsülést.
  - (D) A köpeny varázsereje következtében lett szegényeket segítő lélek Pétervárott.

43 Az egész mű ismeretében határozza meg, hogy mit jelentett Akakij életében az új köpeny!

- (A) Jelentősen meghatározta az életét.
- (B) A hivatali teendőiben kezdte el zavarni.
- (C) Felettesei gyanakvását váltotta ki a munkahelyén.
- (D) Munkatársai egyre gyakoribb élcelődését idézte elő.

44 Jelölje meg az alábbi rövid jellemzések közül azt, amelyik Gogol realiztikus ábrázolásmódjára vonatkozik!

- (A) Szereplői, történetei kizárólag a valós életből indulnak ki.
- (B) Írásaiban képtelennek tűnő szereplők, témák merülnek fel.
- (C) Novellái megírásakor gyakran vett ötleteket az orosz történelemből.
- (D) Műveiben sokszor alkalmaz bűnügyi háttérrel a lelketlenség bemutatásához.

45 A teljes mű ismeretében döntse el, hogy mi lett a sorsa *A köpönyeg* című novella főszereplőjének!

- (A) megundorodott a környéktől és elköltözött
- (B) mindenki által elfeledve élte tovább szürke életét
- (C) halála után szellemként járt vissza éjjel a város utcáira
- (D) egy munkahelyi fogadásról hazafelé tartva ölték meg az utcán

46 Írja le annak a Csehov-novellának a címét, amelynek főszereplője szintén egy kishivatalnok, aki egy tüsszentés miatti gyötrődésbe halt bele!

47 A 6. számú idézet első bekezdését értelmezve írja le egy konkrét szóval, hogy mi volt *A köpönyeg* c. novella főhősének, Akakij Akakijevicsnek a hivatali munkaköre!

48 Nevezze meg azt a 19. századi orosz realista író és több száz oldalas regényének címét, amelyben Napóleon vesztes oroszországi hadjáratáról olvashatunk!

7. számú idézet

Marosz Diána – Megoldódott nyelvek

(részlet)

„Pozsony egy vízcsepp, melyben egy egész óceán tükröződik” – nyilatkozta nemrégiben egy interjúban Jozef Tancer pozsonyi történész és germanista, a *Rozviazané jazyky (Megoldódott nyelvek)* című nagy sikerű könyv szerzője. A tavaly megjelent kötet első kiadása néhány hónap alatt elfogyott. Azóta már az utánnomás is elkészült. A könyvet 2017 márciusában a budapesti Szlovák Intézetben is bemutatták. [...]

Jozef Tancer beszélgetőtársainak többé-kevésbé ugyanazokat a kérdéseket teszi fel. Honnan származott a családjuk, mi volt a szüleik anyanyelve, s milyen nyelven beszéltek egymással, hol laktak, milyen iskolába jártak, milyen könyveket olvastak otthon, milyen nyelvű volt a személyzet, milyen nyelven beszéltek a játszótársak, hogyan változott a helyzet a második világháború után, milyen nyelven tanították meg később saját gyermekeiket. **A könyv mégsem válik unalmassá, mert a feleletekből egyedül emberi sorsok bontakoznak ki. [...]**

Jozef Tancer kötete különös keveréke derűnek, tragikus hangulatnak. Azon túl, hogy bepillantást enged a régi Pozsony sokszínű nyelvi szövetébe, újra és újra szembesíti az olvasót azzal, milyen könnyen válthatja fel a normalitást a vészkorszak, milyen váratlanul válhatnak hétköznapi, szorgos polgárok értelmetlen, gyilkos ideológiák áldozatává. A szerzőtől távol áll holmi didaktikus, szájbarágós stílus, egyértelmű, fekete-fehér ítéletalkotás. Ő csak kérdez, lejegyez és gondolkodik.

49 Állapítsa meg, hogy az alábbi személyek közül kitől származik a 7. számú idézet első sorában olvasható idézőjeles mondat!

- (A) az idézetben említett könyv írójától
- (B) a könyv szerzőjét kérdező újságírótól
- (C) J. Tancer egyik könyvbéli beszélgetőtársától
- (D) a cikk szerzőjétől, amelyből az idézet származik

50 Döntse el, hogy az alábbiak közül melyik meghatározás illik a 7. számú idézet utolsó mondatában található „gondolkodik” igére!

- (A) cselekvő, tárgyias, folyamatos
- (B) visszaható, tárgyias, gyakorító
- (C) cselekvő, tárgyatlan, gyakorító
- (D) visszaható, tárgyatlan, folyamatos

51 Válassza ki az alábbiak közül azt a szót, amelyik a 7. számú idézet első mondatában birtokos jelző szerepében áll!

- (A) könyv
- (B) óceán
- (C) nyelvek
- (D) szerzője

52 Válassza ki az alábbi műfajok közül azt, amelyik a 7. számú idézetben említett interjúval együtt a publicisztikai stílus műfajai közé sorolható!

- (A) tanulmány
- (B) kommentár
- (C) monográfia
- (D) jegyzőkönyv

53 Határozza meg, hogy a mondatok szerkezeti felosztása szempontjából hová sorolható a 7. számú idézetből kiemelt alábbi mondat!

Jozef Tancer kötete különös keveréke derűnek, tragikus hangulatnak.

- (A) tagolt, teljes, egyszerű, bővített mondat
- (B) tagolt, teljes, összetett, mellérendelő, ellentétes
- (C) tagolt, teljes, összetett, mellérendelő, kapcsolatos
- (D) tagolt, teljes, összetett, mellérendelő, következtető

54 A fenti cikk írója szerint az ismertetett könyv „különös keveréke derűnek és tragikumnak”. Nevezze meg azt az esztétikai minőséget, fogalmat, amelyben a félelmetes, torz elemek ötvöződnek a komikus vonásokkal!

55 A 7. számú idézetből kiemelt alábbi mondatban a kihagyott „mert” kötőszó helyett válasszon egy másik kötőszót, amelynek segítségével az eredetileg okhatározói alárendelő mondatot magyarázó mellérendelővé tudja átalakítani! Válaszában csak a kötőszót írja le!

„A könyv mégsem válik unalmassá, [ ] a feleletekből egyedi emberi sorsok bontakoznak ki.”

56 Írja le, hogy milyen egyéb szófaj szerepében állhat még a 7. számú idézet első sorában található „egy” névelő!

8. számú idézet

Juhász Gyula – Tiszai csönd

Hálót fon az est, a nagy, barna pók,

Nem mozdulnak a tiszai hajók.

Egyiken távol harmonika szól,

Tücsök felel rá csöndben valahol.

Az égi rónán ballag már a hold:

Ezüstösesek a tiszai hajók.

Tüzeket raknak az égi tanyák,

Hallgatják halkán a harmonikát.

Magam a parton egymagam vagyok,

Tiszai hajók, néma társatok!

Ma nem üzennek hívó távolok,

Ma kikötöttünk itthon, álmodók!

57 Állapítsa meg, hogy milyen hangulatot, érzést sugall a 8. számú idézetben felvázolt természetleírás!

- (A) idillikus
- (B) gondúzó
- (C) szorongó
- (D) félelmetes

58 Határozza meg a 8. számú idézet alapgondolatát, amely leginkább az utolsó előtti versszakból érződik ki!

- (A) hasonlóság a mozdulatlan hajók és a magányos költő között
- (B) ellentét a helyhez ragaszkodó költő és a távolba induló hajók között
- (C) hasonlóság az éjszaka magánya és az elhagyott hajók látványa között
- (D) ellentét az éjszaka csendje és az élet zajos világába vágyódó költő között

59 Az egész költemény gondolatiságát követve döntse el, hogy a *Tiszai csönd* című vers utolsó két sorában olvasható „Ma” szó az alábbi lehetőségek közül mire utalhat!

- (A) Mára az álom elszállt, csak az üres kikötők látványa maradt meg számára.
- (B) Ez csak egy ideiglenes helyzet, állapot, amely akár holnap is megváltozhat.
- (C) Ez a kegyetlen valóság, ahol ma már nincs helye a romantikus álmodozásnak.
- (D) Mára semmi sem maradt a hangulatos Tisza-partból, csak a korhadó hajók képe.

60 Válassza ki azt a költői eszközt, amelyet Juhász Gyula a 8. számú idézet alábbi sorában a vers hanghatásának fokozása érdekében használt!

„Hallgatják halkán a harmonikát.”

- (A) allegória
- (B) alliteráció
- (C) szimbólum
- (D) szinesztézia

61 Sorolja be a 8. számú idézetként olvasható költeményt a megfelelő művészeti irányzatba!

- (A) szimbolizmus
- (B) szürrealizmus
- (C) expresszionizmus
- (D) impresszionizmus

62 Nevezze meg Juhász Gyula egyik kedvelt verstípusát, amelyben – ahogy Petőfi is tette *Az Alföld* című versében – leírja a természet szépségét, nyugalmát, miként az a 8. számú idézetben szintén látható!

63 Nevezze meg Juhász Gyulának azt a költeményét, amelyben az imádott nőt, Annát a természet szépségével hasonlította össze!

64 Nevezze meg Juhász Gyula nyugatos költőtársát, akinek alapvető életérzése, a szomorúság legerőteljesebben a *Meddő órán* című versén érződik!

Felhasznált irodalom

Könyvforrások jegyzéke:

- *Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: Szöveggyűjtemény 1. rész, TERRA, Bratislava, 2000. 136. old. ISBN 80-85679-28-0*
- *Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: Szöveggyűjtemény 2. rész, TERRA, Bratislava, 2001. 166. old. ISBN 80-89050-04-2*
- *Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: Szöveggyűjtemény 3. rész, TERRA, Bratislava, 2003. 100. old. ISBN 80-89050-32-8*
- *Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: Szöveggyűjtemény 5. rész, TERRA, Bratislava, 2005. 152. old. ISBN 80-89050-63-8*

Internetes források jegyzéke:

- http://www.konyvonline.hu/files/pdf_kiadvanyok/szovegertesi_gyakorlokonyv_144kicsi.pdf, rövidítve; letöltve: 2017. 07. 26.
- https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/magyar_nyelv_es_irodalom_vl_2017.pdf, letöltve: 2017. 07. 26.
- <http://mek.oszk.hu/00300/00397/00397.htm>, rövidítve, letöltve: 2017. 08. 26.
- <https://www.nyest.hu/hirek/megoldodott-nyelvek>, letöltve, szerkesztve: 2017. 07. 26.

Az idézetek szövegét didaktikai okokból nyelvtani, stilisztikai és helyesírási szempontból módosítottuk.

Útmutató a válaszadó lap kitöltéséhez

A válaszadó lapokat lapolvasóval dolgozzuk fel. Másolásuk, gyűrésük, összehajtásuk tilos. Ahhoz, hogy válaszaikat a lapolvasó felismerhesse, vegyék figyelembe a következő utasításokat:

- Írjanak fekete vagy kék tollal! Ne használjanak hagyományos töltőtollat, túl vékonyan író tollat, hagyományos vagy rotringceruzát!

- A **feleletválasztó feladatok** megfejtéseit jelöljék X-szel!

- A (C) válasz helyes megjelölése:
A B C D

- A (C) válasz helytelen megjelölése:
A B C D

A	B	C	D
☐	☐	☒	☐

- Az adatok vagy feleletek helytelen kitöltése esetében a következő utasítások szerint járjanak el! Semmi esetben ne használjanak új válaszadó lapot!

- Ha tévesztenek, vagy később véleményüket megváltoztatják, a helytelenül megjelölt mezőt teljesen fessék be, és jelöljék X-szel a másik mezőt!

A	B	C	D
☒	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐

- Ha esetleg ismét meggondolják magukat, és az eredetileg X-szel jelölt, majd befestett választ szeretnék megjelölni, jelöljék X-szel az összes mezőt, és a befestett mezőt karikázzák be!

A	B	C	D
☒	☒	☒	☒
☒	☒	☒	☒

- A **feleletalkotó feladatok** válaszait írják írott vagy nyomtatott betűkkel, olvashatóan a válaszadó lap megfelelő mezőjébe! A nyomtatott **betűknél különböztessék meg a nagy- és kisbetűket!** **Ne használjanak kizárólag csak nagy nyomtatott betűket!**

Csak akkor nyissák ki a tesztet, amikor erre utasítást kapnak!